

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Західноукраїнський національний університет

Затверджую

Декан факультету комп'ютерних
інформаційних технологій

Ігор ЯКИМЕНКО
„29” 08 2025 р.

Затверджую

Проректор з
науково-педагогічної роботи

Віктор ОСТРОВЕРХОВ
„08” 2025 р.

Затверджую

Директор навчально-наукового
інституту новітніх освітніх
технологій

Святослав ПИТЕЛЬ
„29” 08 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни

«Безпека життєдіяльності та основи охорони праці»

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – А Освіта

Спеціальність – А5 Професійна освіта (за спеціалізаціями)

Спеціалізація – А5.39 Цифрові технології

Освітньо-професійна програма – Професійна освіта (Цифрові технології)

Кафедра освітології і педагогіки

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год)	Практичні заняття (год)	ІРС (год)	Тренінг (год)	СРС (год)	Разом (год)	Залік (сем)
Денна	1	1	30	30	4	8	48	120	1
Заочна	1	1, 2	8	4	–	–	108	120	2

29.08.2025

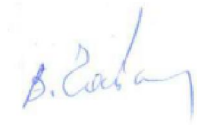
Тернопіль – ЗУНУ
2025

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями), затвердженої Вченою радою ЗУНУ, протокол №8 від 26.06.2025 р.

Робочу програму склав доктор філософії, старший викладач кафедри освітології і педагогіки Павло КОЛЯСА.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри освітології і педагогіки, протокол № 1 від 26.08.2025 р.

Завідувач кафедри
д.пед.н., проф.

Володимир ЧАЙКА

Гарант ОПП
к.е.н., доцент

Оксана БАШУЦЬКА

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Безпека життєдіяльності та основи охорони праці»

1. Опис дисципліни

«Безпека життєдіяльності та основи охорони праці»

Дисципліна – «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці»	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 4	Галузь знань: А Освіта	Статус дисципліни – Нормативна Мова навчання – українська
Кількість залікових модулів – 4	Спеціальність: А5 Професійна освіта (за спеціалізаціями) Спеціалізація – А5.39 Цифрові технології Освітньо-професійна програма: «Професійна освіта (Цифрові технології)»	Рік підготовки: Денна – 1, Заочна – 1 Семестр: Денна – 1, Заочна – 1
Кількість змістових модулів – 2	Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)	Лекції: Денна – 30 год Заочна – 8 год Практичні заняття: Денна – 30 год Заочна – 4 год
Загальна кількість годин – 120 год		Самостійна робота: Денна – 48 год, Заочна – 108 год Індивідуальна робота – 4 год Тренінг – 8 год
Тижневих годин: 8, з них аудиторних – 4 год		Вид підсумкового контролю – залік

2. Мета й завдання вивчення дисципліни

2.1. Мета вивчення дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці» є формування у здобувачів вищої освіти цілісного уявлення про безпеку людини в умовах повсякденної та професійної діяльності, набуття системних знань про закономірності виникнення небезпечних і шкідливих факторів природного, техногенного, соціального та виробничого характеру, а також розвиток здатності і готовності до їх ідентифікації, оцінювання та мінімізації.

Дисципліна спрямована на оволодіння здобувачами вищої освіти нормативно-правовими основами охорони праці, принципами організації безпечного освітнього і виробничого середовища, методами профілактики травматизму та професійних захворювань, формування культури безпеки і відповідального ставлення до власного життя та здоров'я інших осіб. Істотне значення під час вивчення дисципліни відведено підготовці майбутніх педагогів професійного навчання до застосування вимог безпеки життєдіяльності та охорони праці в умовах закладу вищої освіти та цифровізованого освітнього процесу, зокрема під час використання цифрових технологій, технічних засобів навчання та організації освітньої діяльності з дотриманням принципів безпеки, ергономіки та здоров'язбереження.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Завдання вивчення навчальної дисципліни *«Безпека життєдіяльності та основи охорони праці»*:

- Сформувані у здобувачів вищої освіти знання теоретичних основ безпеки життєдіяльності, закономірностей виникнення небезпечних і шкідливих факторів у природному, соціальному, техногенному та виробничому середовищі.
- Ознайомити з нормативно-правовою базою з безпеки життєдіяльності та охорони праці, що регламентує безпечну організацію освітнього та професійного процесу, права й обов'язки учасників освітньої діяльності.
- Розвинути вміння ідентифікувати, аналізувати та оцінювати ризики, пов'язані з життєдіяльністю людини та професійною діяльністю у сфері цифрових технологій.
- Сформувані практичні навички застосування заходів з охорони праці, спрямованих на запобігання травматизму, професійним захворюванням та надзвичайним ситуаціям.
- Сприяти формуванню культури безпеки, відповідального ставлення до життя і здоров'я, готовності діяти в умовах небезпеки та надзвичайних ситуацій.
- Підготувати здобувачів вищої освіти до забезпечення безпечних умов освітньої діяльності в умовах закладу вищої освіти, зокрема під час використання цифрових технологій, технічних засобів навчання та організації професійного навчання.

2.3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовами вивчення дисципліни *«Безпека життєдіяльності та основи охорони праці»* є базові знання та вміння, сформовані у здобувачів вищої освіти на рівні повної загальної середньої освіти та підтверджені результатами ЗНО / НМТ. Зокрема, здобувачі володіють загальними уявленнями про закономірності функціонування природного та соціального середовища, вплив фізичних, хімічних і біологічних факторів на організм людини, а також про основні правила безпечної поведінки у побуті, навчальному середовищі та громадських місцях. Вони мають початкові знання з основ цивільного захисту та безпеки життєдіяльності, набуті в межах шкільного курсу *«Захист України»*, а також розуміють права й обов'язки громадян щодо збереження життя і здоров'я. На початку вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти здатні дотримуватися вимог особистої безпеки під час навчальної діяльності, користування технічними та цифровими засобами, аналізувати інформацію з різних джерел і виявляти потенційні ризики, а також діяти відповідно до інструкцій у типових небезпечних або надзвичайних ситуаціях, що створює необхідне підґрунтя для подальшого поглибленого опанування питань безпеки життєдіяльності та охорони праці.

2.4. Найменування та опис компетентностей, формування яких забезпечує вивчення дисципліни:

К05. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

К21. Здатність упроваджувати ефективні методи організації праці відповідно до вимог екологічної безпеки, безпеки життєдіяльності та охорони і гігієни праці.

2.5. Програмні результати навчання

ПР02. Володіти інформацією чинних нормативно-правових документів, законодавства, галузевих стандартів професійної діяльності в установах, на виробництвах, організаціях галузі/сфери (відповідно до спеціалізації).

ПР07. Аналізувати та оцінювати ризики, проблеми у професійній діяльності й обирати ефективні шляхи їх вирішення.

2.6. Загальні та професійні компетентності (за трудовою дією або групою трудових дій) Професійного стандарту, формування яких забезпечує вивчення дисципліни:

Загальні:

- Здатність дотримуватись правил охорони праці, безпеки життєдіяльності та цивільного захисту.

Професійні:

Б6. Здатність створювати безпечне освітнє середовище на основі дотримання правил безпеки життєдіяльності, охорони праці та цивільного захисту.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Безпека життєдіяльності

Тема 1. Теоретичні основи безпеки життєдіяльності

Предмет, метод, принципи та завдання безпеки життєдіяльності як навчальної дисципліни. Поняття та ознаки безпеки життєдіяльності. Поняття небезпеки та її характеристика. Класифікація надзвичайних ситуацій. Джерела небезпеки та шкідливі фактори.

Тема 2. Нормативно-правове регулювання безпеки життєдіяльності

Конституційні засади безпеки життєдіяльності. Система національного законодавства з безпеки життєдіяльності. Міжнародне законодавство в галузі безпеки життєдіяльності.

Тема 3. Основні види національної та економічної безпеки життєдіяльності

Громадська безпека і громадський порядок. Соціальна та демографічна безпека. Інформаційна безпека. Кібербезпека. Сутність економічної безпеки. Система економічної безпеки. Загрози економічній безпеці та засоби їх подолання.

Тема 4. Екологічна безпека

Екологічна безпека як об'єкт правового регулювання. Характеристика техногенно-екологічної безпеки. Охорона навколишнього природного середовища. Основні засади охорони довкілля від забруднення відходами.

Тема 5. Воєнна безпека

Ознаки та сучасні фактори воєнної небезпеки в Україні. Сучасні військові засоби масового ураження та наслідки їх застосування. Безпека населення на території збройного протистояння. Попередження про небезпечні знахідки зоні бойових дій. Вимоги екологічної безпеки щодо військових та оборонних об'єктів і військової діяльності.

Тема 6. Пожежна безпека. Засоби пожежогасіння

Основні поняття та визначення пожежної безпеки. Характерні причини виникнення пожеж і пожежонебезпечні властивості речовин. Пожежна безпека та протипожежний режим. Заходи щодо забезпечення пожежної безпеки та пожежна профілактика. Навчання та інструктажі з питань пожежної безпеки. Вимоги щодо забезпечення належної евакуації персоналу із приміщень при пожежах. Пожежна сигналізація. Засоби гасіння пожеж. Дії на випадок пожежі та надання допомоги потерпілим.

Тема 7. Вибухобезпека

Поняття про вибухобезпеку. Характеристика та види вибухів. Вибухові речовини та їхня здатність до бризантності й фугасності. Небезпечні фактори вибуху та захист від них. Дії при виявленні джерел вибуху.

Тема 8. Технічна та електробезпека

Поняття та об'єкт аналізу технічної безпеки. Безпека виробничого устаткування. Безпека технологічних процесів. Технічні засоби безпеки. Поняття про електробезпеку. Дія електричного струму на організм людини. Фактори, що впливають на наслідки ураження людини електричним струмом. Заходи і засоби електробезпеки. Надання долікарської допомоги при ураженні електричним струмом. Вимоги безпеки під час експлуатації комп'ютерної техніки.

Тема 9. Забезпечення безпеки життєдіяльності у сфері професійної освіти

Сутність і значення безпеки життєдіяльності в системі професійної освіти: відповідальність закладу освіти та учасників освітнього процесу за збереження життя і здоров'я. Нормативно-правові засади забезпечення безпеки життєдіяльності та охорони праці у закладах професійної освіти: законодавчі вимоги та обов'язки учасників освітнього процесу. Небезпечні та шкідливі фактори освітнього середовища у професійній освіті: класифікація ризиків і їх вплив на учасників освітнього процесу. Організація безпечних умов освітнього процесу у професійній освіті: система профілактичних заходів, інструктажів і контролю

безпеки. Роль педагога професійного навчання у формуванні культури безпеки та забезпеченні безпечної освітньої діяльності в умовах цифровізації професійної освіти.

Змістовий модуль 2. Основи охорони праці

Тема 10. Наукові, правові та організаційні основи охорони праці

Предмет, об'єкт і методи охорони праці як навчальної дисципліни. Нормативно-правова основа охорони праці. Основні принципи державної політики України галузі охорони праці. Державне управління охороною праці. Наукові дослідження та основні наукові проблеми в галузі охорони праці. Розв'язання проблем охорони праці на теперішньому етапі розвитку Української держави

Тема 11. Гарантії прав на охорону праці

Права на охорону праці під час укладання трудового договору. Особливості охорони праці жінок, неповнолітніх, осіб з інвалідністю та людей похилого віку. Соціальні гарантії охорони праці.

Тема 12. Умови та гігієна професійної діяльності в закладах освіти

Аналіз умов професійної діяльності. Роль гігієни праці та виробничої санітарії. Гігієнічна класифікація умов професійної діяльності та її значення. Санітарно-гігієнічні вимоги до навчальних, виробничих і допоміжних приміщень. Психофізіологічна характеристика умов професійної діяльності (важкість, напруженість, стомлення і перевтома, засоби їх профілактики).

Тема 13. Організація охорони праці в закладі професійної освіти

Управління охороною праці суб'єктів господарювання. Служба охорони праці суб'єктів освітнього процесу. Засоби захисту працівників закладу професійної освіти. Навчання та перевірка знань із питань охорони праці. Інструктажі з питань охорони праці. Стажування, дублювання та допуск працівників до виконання обов'язків. Професійний добір та його медичне забезпечення.

Тема 14. Профілактика виробничого травматизму

Основні групи причин виробничого травматизму і професійної захворюваності. Організаційні і технічні заходи профілактики виробничого травматизму. Порядок розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій в закладі освіти.

Тема 15. Основи цивільного захисту в Україні

Державна система цивільного захисту. Суб'єкти цивільного захисту та їх повноваження. Захист населення від надзвичайних ситуацій та ліквідація наслідків. Організація цивільного захисту об'єктів господарювання.

4. Структура залікового кредиту дисципліни

«Безпека життєдіяльності та основи охорони праці»

Теми	Години						Тренінг	Контрольні заходи	
	Лекції		ПЗ		Сам. робота				Інд.
	Д	З	Д	З	Д	З			Д
Змістовий модуль 1. Безпека життєдіяльності									
Тема 1. Теоретичні основи безпеки життєдіяльності	2	2	2	2	3	7	2	4	Поточне опитування, дискусійне обговорення проблемних запитань, виконання практичних завдань
Тема 2. Нормативно-правове регулювання безпеки життєдіяльності	2		2		3	7			
Тема 3. Основні види національної та економічної безпеки життєдіяльності	2		2		3	7			
Тема 4. Екологічна безпека	2		2		3	7			

Тема 5. Воєнна безпека	2		2		3	7			обговорення проблемних запитань, аналіз кейсів та розв'язання проблем
Тема 6. Пожежна безпека. Засоби пожежогасіння	2		2		4	8			
Тема 7. Вибухобезпека	2		2		3	7			
Тема 8. Технічна та електробезпека	2	2	2		3	7			
Тема 9. Забезпечення безпеки життєдіяльності у сфері професійної освіти	2		2		3	7			Поточне опитування, дискусійне обговорення проблемних запитань, виконання практичних завдань / кейсів
Змістовий модуль 2. Основи охорони праці									
Тема 10. Наукові, правові та організаційні основи охорони праці	2		2		3	7			Поточне опитування, дискусійне обговорення проблемних запитань, виконання практичних завдань
Тема 11. Гарантії прав на охорону праці	2	2	2		3	7			
Тема 12. Умови та гігієна професійної діяльності в закладах освіти	2		2		3	7			Питання для обговорення, тестування, практичні завдання
Тема 13. Організація охорони праці в закладі професійної освіти	2		2	2	3	7	2	4	Поточне опитування, дискусійне обговорення проблемних запитань, виконання практичних завдань
Тема 14. Профілактика виробничого травматизму	2	2	2		4	8			Питання для обговорення, тестування, аналіз кейсів, практичні завдання
Тема 15. Основи цивільного захисту в Україні	2		2		4	8			Поточне опитування, дискусійне обговорення проблемних запитань, виконання практичних завдань
Всього	30	8	30	4	48	108	4	8	Залік

5. Тематика практичних занять з дисципліни «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці»

Метою практичних занять з дисципліни «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці» є формування у здобувачів вищої освіти практичних умінь і навичок застосування вимог безпеки життєдіяльності та охорони праці у сфері професійної освіти, необхідних для ідентифікації небезпечних і шкідливих факторів освітнього середовища, аналізу ризиків та прийняття обґрунтованих рішень у типових професійних ситуаціях.

Практичні заняття спрямовані на відпрацювання навичок використання нормативно-правових актів з охорони праці, розроблення та дотримання інструкцій з безпеки, моделювання безпечних умов освітнього процесу, а також формування відповідального ставлення до збереження життя і здоров'я учасників освітнього процесу, зокрема в умовах використання технічних і цифрових засобів навчання.

Змістовий модуль 1. Безпека життєдіяльності

Практичне заняття 1

Тема 1. Теоретичні основи безпеки життєдіяльності

Мета: формувати у здобувачів вищої освіти практичне розуміння теоретичних основ безпеки життєдіяльності, розвивати вміння аналізувати понятійно-категоріальний апарат дисципліни, ідентифікувати небезпеки та шкідливі фактори освітнього середовища, класифікувати надзвичайні ситуації та усвідомлювати значення безпеки життєдіяльності для професійної діяльності педагога професійного навчання.

Питання для обговорення:

1. Безпека життєдіяльності як навчальна дисципліна: предмет, метод, принципи та завдання.

2. Сутність поняття «безпека життєдіяльності» та її основні ознаки.
3. Поняття небезпеки та характеристика небезпечних ситуацій у життєдіяльності людини.
4. Джерела небезпеки та шкідливі фактори: їх роль у формуванні ризиків для життя і здоров'я.
5. Класифікація надзвичайних ситуацій та їх значення для забезпечення безпеки життєдіяльності.

Дискусійне обговорення проблемних запитань:

- Чи можлива абсолютна безпека життєдіяльності в сучасному освітньому середовищі?
- Чи несе педагог відповідальність за небезпеки, які виникають поза межами аудиторії, але пов'язані з освітнім процесом?
- Чи є цифрове освітнє середовище більш безпечним порівняно з традиційним, чи воно створює нові види ризиків?

Практичні завдання:

Завдання	Зміст завдання	Алгоритм роботи	Форма презентації
Завдання 1 (самостійно)	Проаналізувати поняття «безпека життєдіяльності» та сформулювати власне визначення з урахуванням сфери професійної освіти	1. Опрацювати лекційний матеріал і навчальну літературу. 2. Виділити ключові ознаки поняття. 3. Сформулювати авторське визначення. 4. Обґрунтувати його актуальність для професійної освіти.	Письмове визначення (1/2 стор.)
Завдання 2 (самостійно)	Визначити та охарактеризувати можливі джерела небезпеки у закладі професійної освіти	1. Проаналізувати освітнє середовище ЗВО. 2. Визначити не менше 5 джерел небезпеки. 3. Класифікувати їх за видами. 4. Описати можливі наслідки	Таблиця або структурований список
Завдання 3 (у парі)	Класифікувати надзвичайні ситуації та навести приклади їх можливого прояву в освітньому середовищі	1. Опрацювати класифікацію НС. 2. Розподілити НС за видами. 3. Дібрати приклади для кожного виду. 4. Узгодити результати в парі	Усна презентація або короткий конспект
Завдання 4 (у малій групі 4 осіб)	Проаналізувати шкідливі фактори освітнього середовища та запропонувати заходи з їх мінімізації	1. Розподілити ролі в групі. 2. Визначити основні шкідливі фактори. 3. Проаналізувати їх вплив на здобувачів освіти. 4. Запропонувати профілактичні заходи. 5. Узагальнити результати	Групова презентація або постер

Практичне заняття 2

Тема 2. Нормативно-правове регулювання безпеки життєдіяльності

Мета: формувати у здобувачів вищої освіти розуміння нормативно-правових засад безпеки життєдіяльності, розвивати вміння орієнтуватися в системі національного та міжнародного законодавства з безпеки життєдіяльності, аналізувати правові норми та застосовувати їх у професійній діяльності педагога професійного навчання.

Питання для обговорення:

1. Конституційні засади безпеки життєдіяльності.
2. Система національного законодавства з безпеки життєдіяльності.
3. Міжнародне законодавство в галузі безпеки життєдіяльності.

Дискусійне обговорення проблемних запитань:

- У чому полягає практичне значення конституційних норм щодо безпеки життєдіяльності для організації освітнього процесу у сфері професійної освіти?

– Які проблеми та суперечності виникають під час застосування національного законодавства з безпеки життєдіяльності в освітній діяльності та як вони можуть бути подолані?

– Яким чином міжнародні нормативно-правові акти у сфері безпеки життєдіяльності впливають на формування національного законодавства та практику його застосування в освіті?

Практичні завдання:

Завдання	Зміст завдання	Алгоритм роботи	Форма презентації
Завдання 1	Проаналізувати конституційні норми, що стосуються безпеки життєдіяльності людини	Ознайомлення з відповідними статтями Конституції України; виокремлення положень, пов'язаних із правом на життя та безпеку; аналіз змісту правових норм; узагальнення їх значення для освітньої сфери	Письмовий аналіз
Завдання 2	Систематизувати національне законодавство з безпеки життєдіяльності	Опрацювання навчальних матеріалів; визначення основних груп нормативних актів; класифікація документів за рівнями; подання результатів у структурованому вигляді	Таблиця або схема
Завдання 3	Охарактеризувати один нормативно-правовий акт з безпеки життєдіяльності, що застосовується в освітній сфері	Вибір нормативного акта; визначення його мети та сфери дії; аналіз ключових вимог; формулювання висновків щодо практичного застосування	Письмова характеристика
Завдання 4	Проаналізувати міжнародні нормативні документи з безпеки життєдіяльності	Ознайомлення з міжнародними документами; визначення їх основних положень; порівняння з національними нормами; узагальнення результатів аналізу	Аналітична довідка

Практичне заняття 3

Тема 3. Основні види національної та економічної безпеки життєдіяльності

Мета: формувати у здобувачів вищої освіти розуміння основних видів національної та економічної безпеки життєдіяльності, розвивати вміння аналізувати загрози громадській, соціальній, інформаційній та економічній безпеці, а також усвідомлювати їх вплив на освітнє середовище та професійну діяльність педагога професійного навчання..

Питання для обговорення:

1. Громадська безпека і громадський порядок.
2. Соціальна та демографічна безпека.
3. Інформаційна безпека.
4. Кібербезпека.
5. Сутність економічної безпеки.
6. Система економічної безпеки.
7. Загрози економічній безпеці та засоби їх подолання.

Дискусійне обговорення проблемних запитань

– Яким чином різні види національної безпеки життєдіяльності взаємопов'язані між собою та впливають на умови безпечного функціонування освітньої сфери?

– У чому полягає специфіка інформаційної та кібербезпеки як складових безпеки життєдіяльності в умовах цифровізації освіти?

– Які загрози економічній безпеці є найбільш відчутними для розвитку системи освіти та забезпечення безпечної життєдіяльності?

Практичні завдання:

Завдання	Зміст завдання	Алгоритм роботи	Форма презентації
Завдання 1 (самостійно)	Проаналізувати основні види національної безпеки життєдіяльності	Опрацювання навчальних матеріалів; виокремлення видів безпеки; аналіз їх сутності; узагальнення висновків	Письмовий аналіз
Завдання 2 (самостійно)	Охарактеризувати інформаційну та кібербезпеку як складові безпеки життєдіяльності	Аналіз теоретичних положень; визначення ключових ознак; узагальнення характеристик	Структурований перелік
Завдання 3 (у парі)	Проаналізувати сутність і систему економічної безпеки	Опрацювання теоретичних джерел; визначення складових економічної безпеки; узгодження результатів	Короткий письмовий звіт
Завдання 4 (у малій групі 4–6 осіб)	Проаналізувати загрози економічній безпеці та засоби їх подолання	Визначення основних загроз; обговорення можливих наслідків; узагальнення пропозицій	Групова презентація / схема

Практичне заняття 4

Тема 4. Екологічна безпека

Мета: формувати у здобувачів вищої освіти розуміння сутності екологічної безпеки як складової безпеки життєдіяльності, розвивати вміння аналізувати правові засади екологічної безпеки, усвідомлювати значення охорони навколишнього природного середовища та відповідального ставлення до довкілля у професійній діяльності педагога професійного навчання.

Питання для обговорення:

1. Екологічна безпека як об'єкт правового регулювання.
2. Характеристика техногенно-екологічної безпеки.
3. Охорона навколишнього природного середовища.
4. Основні засади охорони довкілля від забруднення відходами.

Дискусійне обговорення проблемних запитань:

- Яке значення має правове регулювання екологічної безпеки для забезпечення безпечної життєдіяльності людини та функціонування освітніх закладів?
- У чому полягає взаємозв'язок між техногенною діяльністю людини та станом екологічної безпеки сучасного суспільства?
- Яким чином принципи охорони довкілля можуть бути інтегровані в освітній процес і професійну діяльність педагога професійного навчання?

Питання для обговорення:

Завдання	Зміст завдання	Алгоритм роботи	Форма презентації
Завдання 1	Проаналізувати екологічну безпеку як об'єкт правового регулювання	Опрацювання навчальних матеріалів і нормативних джерел; виокремлення основних правових положень; аналіз їх змісту; узагальнення значення для безпеки життєдіяльності	Письмовий аналіз
Завдання 2	Охарактеризувати техногенно-екологічну безпеку та її вплив на	Аналіз теоретичних положень; визначення основних ознак техногенно-екологічної безпеки;	Структурований перелік

	життєдіяльність людини	узагальнення можливих наслідків	
Завдання 3	Проаналізувати основні напрями охорони навколишнього природного середовища	Опрацювання навчальної літератури; визначення ключових напрямів охорони довкілля; узагальнення їх значення	Коротка аналітична довідка
Завдання 4	Проаналізувати засади охорони довкілля від забруднення відходами	Ознайомлення з навчальними матеріалами; виокремлення основних принципів поводження з відходами; аналіз екологічних ризиків; формулювання висновків	Таблиця або письмові висновки

Практичне заняття 5

Тема 5. Воєнна безпека

Мета: формувати у здобувачів вищої освіти розуміння сутності воєнної безпеки як складової безпеки життєдіяльності, розвивати вміння аналізувати сучасні фактори воєнної небезпеки, усвідомлювати особливості забезпечення безпеки населення в умовах збройного протистояння та дотримуватися вимог екологічної безпеки у зв'язку з військовою діяльністю..

Питання для обговорення:

1. Ознаки та сучасні фактори воєнної небезпеки в Україні.
2. Сучасні військові засоби масового ураження та наслідки їх застосування.
3. Безпека населення на території збройного протистояння.
4. Попередження про небезпечні знахідки в зоні бойових дій.
5. Вимоги екологічної безпеки щодо військових та оборонних об'єктів і військової діяльності.

Дискусійне обговорення проблемних запитань:

- Яким чином сучасні фактори воєнної небезпеки впливають на умови безпечної життєдіяльності населення та функціонування освітніх закладів?
- У чому полягають основні виклики забезпечення безпеки цивільного населення в умовах збройного протистояння та як вони мають враховуватися в освітній діяльності?
- Яке значення мають вимоги екологічної безпеки у процесі військової та оборонної діяльності для довгострокової безпеки життєдіяльності суспільства?

Практичні завдання:

Завдання	Зміст завдання	Алгоритм роботи	Форма презентації
Завдання 1	Проаналізувати ознаки та сучасні фактори воєнної небезпеки в Україні	Опрацювання навчальних матеріалів; виокремлення основних факторів воєнної небезпеки; аналіз їх впливу на життєдіяльність населення; узагальнення висновків	Письмовий аналіз
Завдання 2	Охарактеризувати сучасні військові засоби масового ураження та наслідки їх застосування	Аналіз теоретичних джерел; визначення видів засобів масового ураження; характеристика можливих наслідків для людини та довкілля	Структурований перелік
Завдання 3	Проаналізувати основні правила безпеки населення на території збройного протистояння	Опрацювання навчальних матеріалів; виокремлення ключових правил поведінки; аналіз їх значення для збереження життя і здоров'я	Пам'ятка або коротка аналітична довідка
Завдання 4	Проаналізувати вимоги екологічної безпеки щодо військових та оборонних	Ознайомлення з навчальними матеріалами; виокремлення екологічних вимог; аналіз	Таблиця або письмові висновки

	об'єктів і військової діяльності	можливих екологічних ризиків; узагальнення висновків	
--	----------------------------------	--	--

Практичне заняття 6

Тема 6. Пожежна безпека. Засоби пожежогасіння

Мета: формувати у здобувачів вищої освіти розуміння сутності пожежної безпеки як складової безпеки життєдіяльності, розвивати вміння аналізувати причини виникнення пожеж, пожежонебезпечні властивості речовин, вимоги протипожежного режиму, а також усвідомлювати порядок дій у разі пожежі, використання засобів пожежогасіння та організації безпечної евакуації.

Питання для обговорення:

1. Основні поняття та визначення пожежної безпеки.
2. Характерні причини виникнення пожеж і пожежонебезпечні властивості речовин.
3. Пожежна безпека та протипожежний режим.
4. Заходи щодо забезпечення пожежної безпеки та пожежна профілактика.
5. Навчання та інструктажі з питань пожежної безпеки.
6. Вимоги щодо забезпечення належної евакуації персоналу із приміщень при пожежах.
7. Пожежна сигналізація.
8. Засоби гасіння пожеж.
9. Дії на випадок пожежі та надання допомоги потерпілим.

Дискусійне обговорення проблемних запитань:

- Яким чином дотримання протипожежного режиму в закладі освіти впливає на рівень безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу?
- У чому полягає значення систематичного навчання та інструктажів з пожежної безпеки для запобігання пожежам і мінімізації їх наслідків?
- Як поєднання технічних засобів пожежної безпеки та правильно організованих дій персоналу визначає ефективність реагування на пожежу?

Практичні завдання:

Завдання	Зміст завдання	Алгоритм роботи	Форма презентації
Завдання 1	Проаналізувати основні причини виникнення пожеж у будівлях освітнього призначення	Опрацювання навчальних матеріалів; виокремлення типових причин пожеж; аналіз пожежонебезпечних факторів; узагальнення висновків	Письмовий аналіз
Завдання 2	Охарактеризувати пожежонебезпечні властивості речовин і матеріалів	Аналіз теоретичних положень; визначення основних властивостей; систематизація характеристик	Таблиця або структурований перелік
Завдання 3	Проаналізувати вимоги щодо евакуації людей з приміщень у разі пожежі	Опрацювання навчальних матеріалів; виокремлення ключових вимог; аналіз їх значення для збереження життя і здоров'я	Коротка аналітична довідка
Завдання 4	Охарактеризувати основні засоби пожежогасіння та умови їх застосування	Ознайомлення з навчальними матеріалами; класифікація засобів пожежогасіння; аналіз сфер застосування; узагальнення висновків	Таблиця або письмові висновки
Завдання 5	Проаналізувати алгоритм дій у разі пожежі та надання допомоги потерпілим	Опрацювання навчальних матеріалів; визначення послідовності дій; аналіз ролі персоналу та учасників освітнього процесу	Пам'ятка або структурований опис

Практичне заняття 7

Тема 7. Вибухобезпека

Мета: формувати у здобувачів вищої освіти розуміння сутності вибухобезпеки як складової безпеки життєдіяльності, розвивати вміння аналізувати види вибухів, властивості вибухових речовин, небезпечні фактори вибуху та усвідомлювати алгоритми безпечних дій у разі виявлення джерел вибуху.

Питання для обговорення:

1. Поняття про вибухобезпеку.
2. Характеристика та види вибухів.
3. Вибухові речовини та їхня здатність до бризантності й фугасності.
4. Небезпечні фактори вибуху та захист від них.
5. Дії при виявленні джерел вибуху.

Дискусійне обговорення проблемних запитань:

- Яке значення має розуміння фізичної природи вибуху для забезпечення безпечної поведінки людини в умовах підвищеної небезпеки?
- У чому полягає роль знань про небезпечні фактори вибуху для мінімізації ризиків для життя і здоров'я населення?
- Яким чином підготовленість і поінформованість цивільного населення впливають на ефективність дій у разі виявлення вибухонебезпечних предметів?

Практичні завдання:

Завдання	Зміст завдання	Алгоритм роботи	Форма презентації
Завдання 1	Проаналізувати поняття вибухобезпеки та її значення для безпеки життєдіяльності	Опрацювання навчальних матеріалів; виокремлення ключових ознак вибухобезпеки; узагальнення значення для захисту життя і здоров'я	Письмовий аналіз
Завдання 2	Охарактеризувати основні види вибухів та їх особливості	Аналіз теоретичних положень; визначення видів вибухів; систематизація їх характеристик	Таблиця або структурований перелік
Завдання 3	Охарактеризувати небезпечні фактори вибуху та основні заходи захисту від них	Аналіз навчальних матеріалів; виокремлення небезпечних факторів; систематизація заходів захисту	Таблиця або письмові висновки
Завдання 4	Проаналізувати алгоритм дій у разі виявлення джерел вибуху	Опрацювання навчальних матеріалів; визначення безпечних дій; узагальнення правил поведінки	Пам'ятка або структурований опис

Практичне заняття 8

Тема 8. Технічна та електробезпека

Мета: формувати у здобувачів вищої освіти розуміння сутності технічної та електробезпеки як складових безпеки життєдіяльності, розвивати вміння аналізувати небезпечні чинники, пов'язані з експлуатацією устаткування, технологічних процесів і електричних установок, усвідомлювати вимоги безпеки під час роботи з комп'ютерною технікою та порядок надання долікарської допомоги у разі ураження електричним струмом.

Питання для обговорення:

1. Поняття та об'єкт аналізу технічної безпеки.
2. Безпека виробничого устаткування.
3. Безпека технологічних процесів.
4. Технічні засоби безпеки.
5. Поняття про електробезпеку.
6. Дія електричного струму на організм людини.
7. Фактори, що впливають на наслідки ураження людини електричним струмом.

8. Заходи і засоби електробезпеки.
9. Надання долікарської допомоги при ураженні електричним струмом.
10. Вимоги безпеки під час експлуатації комп'ютерної техніки.

Дискусійне обговорення проблемних запитань:

- Яке значення має дотримання вимог технічної безпеки під час експлуатації обладнання та комп'ютерної техніки для забезпечення безпечного освітнього середовища?
- У чому полягає взаємозв'язок між технічними засобами безпеки та безпечною поведінкою людини під час роботи з електрообладнанням?
- Як знання про дію електричного струму на організм людини впливають на відповідальне ставлення до електробезпеки в професійній діяльності?

Практичні завдання:

Завдання	Зміст завдання	Алгоритм роботи	Форма презентації
Завдання 1	Проаналізувати сутність технічної безпеки та об'єкти її аналізу	Опрацювання навчальних матеріалів; виокремлення основних понять технічної безпеки; узагальнення їх значення для безпеки життєдіяльності	Письмовий аналіз
Завдання 2	Охарактеризувати основні вимоги безпеки виробничого устаткування і технологічних процесів	Аналіз теоретичних положень; визначення ключових вимог безпеки; систематизація характеристик	Таблиця або структурований перелік
Завдання 3	Проаналізувати дію електричного струму на організм людини та чинники ураження	Опрацювання навчальних матеріалів; визначення основних видів впливу струму; узагальнення факторів, що впливають на тяжкість ураження	Коротка аналітична довідка
Завдання 4	Охарактеризувати заходи і засоби електробезпеки	Аналіз навчальних матеріалів; виокремлення організаційних і технічних заходів; узагальнення умов їх застосування	Таблиця або письмові висновки
Завдання 5	Проаналізувати вимоги безпеки під час експлуатації комп'ютерної техніки та дії при ураженні електричним струмом	Опрацювання навчальних матеріалів; визначення правил безпечної роботи; узагальнення дій з надання долікарської допомоги	Пам'ятка або структурований опис

Практичне заняття 9

Тема 9. Тема 9. Забезпечення безпеки життєдіяльності у сфері професійної освіти

Мета: формувати у здобувачів вищої освіти розуміння особливостей забезпечення безпеки життєдіяльності у сфері професійної освіти, розвивати вміння аналізувати небезпечні та шкідливі фактори освітнього середовища, нормативно-правові вимоги з безпеки життєдіяльності та охорони праці, а також усвідомлювати роль педагога професійного навчання у формуванні культури безпеки й забезпеченні безпечної освітньої діяльності в умовах цифровізації.

Питання для обговорення:

1. Сутність і значення безпеки життєдіяльності в системі професійної освіти.
2. Відповідальність закладу освіти та учасників освітнього процесу за збереження життя і здоров'я.
3. Нормативно-правові засади забезпечення безпеки життєдіяльності та охорони праці у закладах професійної освіти.

4. Законодавчі вимоги та обов'язки учасників освітнього процесу у сфері безпеки життєдіяльності.
5. Небезпечні та шкідливі фактори освітнього середовища у професійній освіті.
6. Класифікація ризиків та їх вплив на учасників освітнього процесу.
7. Організація безпечних умов освітнього процесу у професійній освіті.
8. Система профілактичних заходів, інструктажів і контролю безпеки.
9. Роль педагога професійного навчання у формуванні культури безпеки.
10. Забезпечення безпечної освітньої діяльності в умовах цифровізації професійної освіти.

Дискусійне обговорення проблемних запитань:

- Яким чином відповідальність учасників освітнього процесу впливає на реальний рівень безпеки життєдіяльності у закладі професійної освіти?
- У чому полягають основні виклики забезпечення безпечних умов освітнього процесу в умовах цифровізації професійної освіти?
- Які професійні якості та дії педагога професійного навчання є визначальними для формування культури безпеки серед здобувачів освіти?

Практичні завдання:

Завдання	Зміст завдання	Алгоритм роботи	Форма презентації
Завдання 1 (самостійно)	Проаналізувати сутність безпеки життєдіяльності у сфері професійної освіти та відповідальність учасників освітнього процесу	Опрацювання навчальних матеріалів; виокремлення основних аспектів відповідальності; узагальнення їх значення для збереження життя і здоров'я	Письмовий аналіз
Завдання 2 (самостійно)	Визначити небезпечні та шкідливі фактори освітнього середовища у професійній освіті	Аналіз умов освітнього процесу; класифікація небезпечних і шкідливих факторів; узагальнення їх впливу на учасників освітнього процесу	Таблиця або структурований перелік
Завдання 3 (у парі)	Проаналізувати нормативно-правові вимоги з безпеки життєдіяльності та охорони праці у закладах професійної освіти	Опрацювання нормативних документів; визначення основних вимог і обов'язків; узгодження результатів у парі	Короткий письмовий звіт
Завдання 4 (у малій групі 4–6 осіб)	Проаналізувати організацію безпечних умов освітнього процесу та роль педагога професійного навчання у формуванні культури безпеки	Розподіл ролей у групі; аналіз профілактичних заходів і інструктажів; обговорення ролі педагога; узагальнення результатів	Групова презентація / схема / постер

Змістовий модуль 2. Основи охорони праці

Практичне заняття 10

Тема 10. Наукові, правові та організаційні основи охорони праці

Мета: формувати у здобувачів вищої освіти розуміння наукових, правових та організаційних основ охорони праці, розвивати вміння орієнтуватися в системі нормативно-правового регулювання охорони праці, аналізувати принципи державної політики та механізми управління охороною праці, усвідомлювати актуальні наукові проблеми й напрями їх розв'язання на сучасному етапі розвитку України.

Питання для обговорення:

1. Предмет, об'єкт і методи охорони праці як навчальної дисципліни.

2. Нормативно-правова основа охорони праці.
3. Основні принципи державної політики України в галузі охорони праці.
4. Державне управління охороною праці.
5. Наукові дослідження та основні наукові проблеми в галузі охорони праці.
6. Розв'язання проблем охорони праці на теперішньому етапі розвитку Української держави.

Дискусійне обговорення проблемних запитань:

- Яке значення має науковий підхід до вирішення проблем охорони праці в сучасних умовах розвитку суспільства та освіти?
- У чому полягає взаємозв'язок між державною політикою, системою управління охороною праці та реальним рівнем безпеки праці?
- Які наукові проблеми охорони праці є найбільш актуальними для сучасної України та освітньої сфери зокрема?

Практичні завдання:

Завдання	Зміст завдання	Алгоритм роботи	Форма презентації
Завдання 1 (самостійно)	Проаналізувати предмет, об'єкт і методи охорони праці як навчальної дисципліни	Опрацювання навчальних матеріалів; виокремлення предмета й об'єкта охорони праці; аналіз методів; узагальнення їх значення	Письмовий аналіз
Завдання 2 (самостійно)	Проаналізувати нормативно-правову основу охорони праці в Україні	Ознайомлення з навчальними та нормативними джерелами; визначення основних груп нормативних актів; узагальнення їх ролі	Таблиця або структурований перелік
Завдання 3 (у парі)	Проаналізувати принципи державної політики та систему державного управління охороною праці	Опрацювання теоретичних положень; виокремлення ключових принципів; узгодження висновків у парі	Короткий письмовий звіт
Завдання 4 (у малій групі 4 осіб)	Проаналізувати сучасні наукові проблеми охорони праці та шляхи їх розв'язання	Розподіл ролей у групі; аналіз наукових проблем; обговорення можливих шляхів розв'язання; узагальнення результатів	Групова презентація / схема

Практичне заняття 11

Тема 11. Гарантії прав на охорону праці

Мета: формувати у здобувачів вищої освіти розуміння гарантій прав на охорону праці, розвивати вміння аналізувати права працівників у сфері охорони праці, особливості їх реалізації для окремих категорій осіб, а також усвідомлювати значення соціальних гарантій охорони праці в професійній діяльності.

Питання для обговорення:

1. Права на охорону праці під час укладання трудового договору.
2. Особливості охорони праці жінок.
3. Особливості охорони праці неповнолітніх.
4. Особливості охорони праці осіб з інвалідністю.
5. Особливості охорони праці людей похилого віку.
6. Соціальні гарантії охорони праці.

Дискусійне обговорення проблемних запитань:

- Яким чином гарантії прав на охорону праці забезпечують реальний захист працівника в процесі трудових відносин?

- У чому полягає специфіка охорони праці вразливих категорій працівників і як вона має враховуватися в освітній та професійній діяльності?
- Яку роль відіграють соціальні гарантії охорони праці у формуванні безпечних і гідних умов праці в сучасному суспільстві?

Практичні завдання:

Завдання	Зміст завдання	Алгоритм роботи	Форма презентації
Завдання 1	Проаналізувати права працівника на охорону праці під час укладання трудового договору	Опрацювання навчальних і нормативних матеріалів; виокремлення основних прав працівника; аналіз умов реалізації цих прав; узагальнення висновків	Письмовий аналіз
Завдання 2	Охарактеризувати особливості охорони праці жінок, неповнолітніх, осіб з інвалідністю та людей похилого віку	Аналіз навчальних матеріалів; виокремлення специфічних вимог охорони праці для окремих категорій; узагальнення відмінностей	Таблиця або структурований перелік
Завдання 3	Проаналізувати систему соціальних гарантій охорони праці в Україні	Ознайомлення з нормативними джерелами; визначення основних видів соціальних гарантій; аналіз їх значення для працівників	Аналітична довідка
Завдання 4	Проаналізувати значення гарантій прав на охорону праці для професійної діяльності педагога професійного навчання	Опрацювання навчальних матеріалів; узагальнення правових і соціальних аспектів охорони праці; формулювання висновків	Письмові висновки

Практичне заняття 12

Тема 12. Умови та гігієна професійної діяльності в закладах освіти

Мета: формувати у здобувачів вищої освіти розуміння умов і гігієни професійної діяльності в закладах освіти, розвивати вміння аналізувати умови професійної діяльності, санітарно-гігієнічні та психофізіологічні чинники освітнього середовища, а також усвідомлювати значення профілактики стомлення і перевтоми для збереження здоров'я учасників освітнього процесу.

Питання для обговорення:

1. Аналіз умов професійної діяльності.
2. Роль гігієни праці та виробничої санітарії.
3. Гігієнічна класифікація умов професійної діяльності та її значення.
4. Санітарно-гігієнічні вимоги до навчальних, виробничих і допоміжних приміщень.
5. Психофізіологічна характеристика умов професійної діяльності (важкість, напруженість, стомлення і перевтома, засоби їх профілактики).

Дискусійне обговорення проблемних запитань:

- Яким чином умови професійної діяльності в закладах освіти впливають на працездатність, здоров'я та безпеку учасників освітнього процесу?
- У чому полягає значення гігієнічної класифікації умов праці для організації безпечної професійної діяльності в освітній сфері?
- Які психофізіологічні чинники професійної діяльності є найбільш ризикогенними для педагогічних працівників і як їх можна профілактувати?

Практичні завдання:

Завдання	Зміст завдання	Алгоритм роботи	Форма презентації
Завдання 1 (самостійно)	Проаналізувати умови професійної діяльності педагогічного працівника в закладі освіти	Опрацювання навчальних матеріалів; аналіз основних характеристик професійної діяльності; узагальнення умов праці та їх впливу на здоров'я	Письмовий аналіз
Завдання 2 (самостійно)	Охарактеризувати санітарно-гігієнічні вимоги до навчальних приміщень закладу освіти	Аналіз навчальних і нормативних матеріалів; виокремлення ключових санітарно-гігієнічних вимог; узагальнення їх значення	Таблиця або структурований перелік
Завдання 3 (у парі)	Проаналізувати гігієнічну класифікацію умов професійної діяльності та її практичне значення	Опрацювання теоретичних положень; визначення класів умов праці; обговорення прикладів; узгодження висновків у парі	Короткий письмовий звіт
Завдання 4 (у малій групі 4–6 осіб)	Проаналізувати психофізіологічні чинники професійної діяльності та засоби профілактики стомлення і перевтоми	Розподіл ролей у групі; аналіз чинників важкості й напруженості праці; визначення засобів профілактики; узагальнення результатів	Групова презентація / схема

Практичне заняття 13

Тема 13. Організація охорони праці в закладі професійної освіти

Мета: формувати у здобувачів вищої освіти розуміння системи організації охорони праці в закладі професійної освіти, розвивати вміння аналізувати управлінські, організаційні та кадрові аспекти охорони праці, а також усвідомлювати значення навчання, інструктажів і професійного добору для забезпечення безпечної професійної діяльності..

Питання для обговорення:

1. Управління охороною праці суб'єктів господарювання.
2. Служба охорони праці суб'єктів освітнього процесу.
3. Засоби захисту працівників закладу професійної освіти.
4. Навчання та перевірка знань із питань охорони праці.
5. Інструктажі з питань охорони праці.
6. Стажування, дублювання та допуск працівників до виконання обов'язків.
7. Професійний добір та його медичне забезпечення.

Дискусійне обговорення проблемних запитань:

- Яким чином ефективна система управління охороною праці впливає на рівень безпеки життєдіяльності в закладі професійної освіти?
- У чому полягає роль служби охорони праці та педагогічних працівників у формуванні безпечного освітнього середовища?
- Яке значення мають навчання, інструктажі та професійний добір працівників для запобігання виробничому травматизму?

Практичні завдання:

Завдання	Зміст завдання	Алгоритм роботи	Форма презентації
Завдання 1 (самостійно)	Проаналізувати систему управління охороною праці	Опрацювання навчальних матеріалів; визначення	Письмовий аналіз

	в закладі професійної освіти	основних елементів системи управління; узагальнення їх функцій і значення	
Завдання 2 (самостійно)	Охарактеризувати засоби захисту працівників закладу професійної освіти	Аналіз навчальних матеріалів; класифікація засобів захисту; узагальнення умов їх застосування	Таблиця або структурований перелік
Завдання 3 (у парі)	Проаналізувати порядок навчання, інструктажів і перевірки знань з охорони праці	Опрацювання нормативних і навчальних матеріалів; визначення видів навчання та інструктажів; узгодження результатів у парі	Короткий письмовий звіт
Завдання 4 (у малій групі 4–6 осіб)	Проаналізувати стажування, допуск до роботи та професійний добір працівників у контексті охорони праці	Розподіл ролей у групі; аналіз вимог до допуску та добору персоналу; обговорення медичного забезпечення; узагальнення результатів	Групова презентація / схема

Практичне заняття 14

Тема 14. Профілактика виробничого травматизму

Мета: формувати у здобувачів вищої освіти розуміння причин виробничого травматизму і професійної захворюваності, розвивати вміння аналізувати організаційні та технічні заходи їх профілактики, а також усвідомлювати порядок розслідування й обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій у закладі освіти.

Питання для обговорення:

1. Основні групи причин виробничого травматизму і професійної захворюваності.
2. Організаційні заходи профілактики виробничого травматизму.
3. Технічні заходи профілактики виробничого травматизму.
4. Порядок розслідування нещасних випадків у закладі освіти.
5. Облік професійних захворювань та аварій у закладі освіти.

Дискусійне обговорення проблемних запитань:

- Яким чином поєднання організаційних і технічних заходів впливає на зниження рівня виробничого травматизму в закладі освіти?
- У чому полягає значення своєчасного та об'єктивного розслідування нещасних випадків для підвищення рівня безпеки праці?
- Яку роль відіграє аналіз причин виробничого травматизму у формуванні культури безпеки в освітньому середовищі?

Практичні завдання:

Завдання	Зміст завдання	Алгоритм роботи	Форма презентації
Завдання 1 (самостійно)	Проаналізувати основні групи причин виробничого травматизму і професійної захворюваності	Опрацювання навчальних матеріалів; виокремлення основних груп причин; узагальнення їх характеристик	Письмовий аналіз
Завдання 2 (самостійно)	Охарактеризувати організаційні та технічні заходи профілактики виробничого травматизму	Аналіз навчальних матеріалів; розмежування організаційних і технічних заходів; узагальнення їх значення	Таблиця або структурований перелік

Завдання 3 (у парі)	Проаналізувати порядок розслідування нещасних випадків у закладі освіти	Опрацювання нормативних матеріалів; визначення основних етапів розслідування; узгодження результатів у парі	Короткий письмовий звіт
Завдання 4 (у малій групі 4 осіб)	Проаналізувати облік нещасних випадків, професійних захворювань та аварій у закладі освіти	Аналіз навчальних матеріалів; визначення видів облікових документів; обговорення значення обліку; узагальнення результатів	Групова презентація / схема

Практичне заняття 15

Тема 15. Основи цивільного захисту в Україні

Мета: формувати у здобувачів вищої освіти розуміння основ цивільного захисту в Україні, розвивати вміння аналізувати структуру державної системи цивільного захисту, повноваження його суб'єктів, заходи захисту населення від надзвичайних ситуацій та особливості організації цивільного захисту об'єктів господарювання.

Питання для обговорення:

1. Державна система цивільного захисту в Україні.
2. Суб'єкти цивільного захисту та їх повноваження.
3. Захист населення від надзвичайних ситуацій та ліквідація їх наслідків.
4. Організація цивільного захисту об'єктів господарювання.

Дискусійне обговорення проблемних запитань:

- Яким чином ефективність державної системи цивільного захисту впливає на рівень безпеки життєдіяльності населення?
- У чому полягає роль суб'єктів цивільного захисту в попередженні та подоланні наслідків надзвичайних ситуацій?
- Які особливості організації цивільного захисту об'єктів господарювання є найбільш важливими для забезпечення безпеки працівників і здобувачів освіти?

Практичні завдання:

Завдання	Зміст завдання	Алгоритм роботи	Форма презентації
Завдання 1 (самостійно)	Проаналізувати структуру державної системи цивільного захисту України	Опрацювання навчальних матеріалів; визначення основних складових системи цивільного захисту; узагальнення їх функцій	Письмовий аналіз
Завдання 2 (самостійно)	Охарактеризувати суб'єктів цивільного захисту та їх повноваження	Аналіз навчальних і нормативних матеріалів; виокремлення основних суб'єктів; узагальнення їх повноважень	Таблиця або структурований перелік
Завдання 3 (у парі)	Проаналізувати основні заходи захисту населення від надзвичайних ситуацій	Опрацювання навчальних матеріалів; визначення заходів захисту; узгодження висновків у парі	Короткий письмовий звіт
Завдання 4 (у малій групі 4–6 осіб)	Проаналізувати організацію цивільного захисту об'єкта господарювання (на прикладі закладу освіти)	Розподіл ролей у групі; аналіз елементів цивільного захисту об'єкта; узагальнення результатів	Групова презентація / схема

6. Самостійна робота

6.1 Організація самостійної роботи з дисципліни «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці»

Самостійна робота є основним засобом засвоєння здобувачами навчального матеріалу в позааудиторний час без участі викладача.

Навчальний матеріал, передбачений навчальним планом для засвоєння здобувачем в процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальними матеріалом, який опрацьовувався при проведенні навчальних занять.

Перевірка результатів самостійної роботи здобувача на індивідуальних заняттях (консультаціях). Вони проводяться в позааудиторний час за окремим графіком, складеним кафедрою.

Самостійна робота є обов'язковим модулем освітньої компоненти «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці» та передбачає виконання практичних завдань по кожній із тем дисципліни, на які відведено години для самостійної роботи.

Здобувач виконує усі завдання, відведені для самостійної роботи та здає їх у вигляді портфоліо.

6.2. Зміст самостійної роботи з дисципліни «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці»

Назва завдання	Зміст завдання	Як виконати	Очікуваний результат	Форма подачі
Аудит безпеки освітнього середовища	Проаналізувати безпекові аспекти освітнього середовища закладу професійної освіти	Проаналізувати навчальні приміщення, обладнання, організацію занять; зафіксувати потенційні ризики; узагальнити спостереження	Усвідомлення реальних ризиків освітнього середовища	Аналітичний звіт
Паспорт небезпечних факторів	Виявити небезпечні та шкідливі фактори, характерні для професійної освітньої діяльності	Згрупувати фактори за видами; описати можливий вплив на учасників освітнього процесу	Системне бачення ризиків професійної освіти	Таблиця
Нормативна карта безпеки	Систематизувати нормативні документи, що регулюють безпеку життєдіяльності та охорону праці в освіті	Відібрати ключові закони й підзаконні акти; визначити сферу їх застосування	Здатність орієнтуватися в нормативно-правовому полі	Структурована схема
Безпека в умовах цифровізації	Проаналізувати ризики безпеки життєдіяльності в умовах цифрового освітнього середовища	Визначити технічні, інформаційні та психофізіологічні ризики; узагальнити їх наслідки	Усвідомлення безпекових викликів цифрової освіти	Аналітична довідка
Пожежна готовність освітнього закладу	Оцінити готовність закладу освіти до дій у разі пожежі	Проаналізувати наявність планів евакуації, сигналізації, засобів гасіння; зробити висновки	Розуміння вимог пожежної безпеки на практиці	Чек-лист з висновками
Поведінка в умовах воєнної небезпеки	Проаналізувати правила безпеки життєдіяльності в умовах воєнних загроз	Узагальнити вимоги безпечної поведінки цивільного населення; систематизувати дії	Готовність до безпечної поведінки в кризових умовах	Пам'ятка
Реагування на вибухонебезпечні загрози	Проаналізувати алгоритми дій при виявленні вибухонебезпечних предметів	Опрацювати навчальні матеріали; узагальнити послідовність безпечних дій	Усвідомлення правил особистої безпеки	Алгоритм дій
Електробезпека робочого місця	Проаналізувати безпеку робочого місця з комп'ютерною технікою	Оцінити умови експлуатації електроприладів;	Розуміння ризиків електро-травматизму	Аналітичний опис

		узагальнити вимоги безпеки		
Гігієна професійної діяльності педагога	Проаналізувати гігієнічні та психофізіологічні чинники праці педагога	Визначити фактори стомлення, напруженості; узагальнити засоби профілактики	Усвідомлення значення гігієни праці	Структурований перелік
Професійна відповідальність педагога за безпеку	Проаналізувати роль педагога професійного навчання у забезпеченні безпеки життєдіяльності	Узагальнити функції, обов'язки та відповідальність педагога в сфері безпеки	Цілісне бачення професійної відповідальності	Письмові висновки

7. Тренінг з дисципліни

«Безпека життєдіяльності та основи охорони праці»

Тренінгове завдання 1

Ризики та небезпеки в навчальних приміщеннях: що може не помітити студент

Мета: формувати в здобувачів уміння помічати реальні небезпеки в освітньому середовищі та пропонувати прості й реалістичні способи зменшення ризиків.

Хід тренінгу

Етап тренінгу	Час	Зміст діяльності
Вступ, налаштування	5 хв	Викладач у формі живої розмови пропонує згадати побутові ситуації небезпеки в навчальних приміщеннях, не пристосованих/не підготовлених (несправні парти, дроти, слизька підлога). Кілька відповідей здобувачів допомагають усвідомити, що ризики є ймовірно звичними й реальними.
Актуалізація досвіду	5 хв	Здобувачі коротко діляться власними прикладами ситуацій, коли навчальне середовище було потенційно небезпечним. Викладач узагальнює та переводить розмову в практичну площину.
Практична робота (ядро тренінгу)	20–25 хв	Здобувачі індивідуально або в малих групах аналізують навчальну аудиторію (реальну або описану). Вони визначають потенційні небезпечні елементи, фіксують можливі наслідки та пропонують реалістичні заходи мінімізації ризиків.
Обговорення результатів	7–8 хв	Кожен здобувач або група озвучує 1–2 найбільш суттєві ризики та запропоновані рішення. Викладач допомагає відрізнити справді критичні ризики від другорядних.
Підсумок і рефлексія	5 хв	Здобувачі формулюють короткий висновок: яку одну дію вони можуть зробити вже зараз для підвищення безпеки. Викладач підкреслює значення уважності та відповідальності.

Тренінгове завдання 2

Як діяти під час надзвичайної ситуації: від розгубленості до чіткого алгоритму

Мета: сформувати у здобувачів уміння діяти спокійно, послідовно й безпечно в умовах надзвичайних ситуацій шляхом практичного відпрацювання алгоритмів дій.

Хід тренінгу

Етап тренінгу	Час	Зміст діяльності
Вступ, налаштування	5 хв	Викладач ставить просте запитання: «Що зазвичай заважає людям правильно діяти в небезпечній ситуації?» Кілька відповідей приводять до висновку, що основна проблема — паніка й відсутність чіткого плану.
Актуалізація життєвого досвіду	5 хв	Здобувачі згадують ситуації повітряної тривоги, евакуації, пожежної сигналізації або інших НС, з якими їм доводилося стикатися. Викладач звертає увагу на різницю між імпульсивними та продуманими діями.
Практична робота (ядро тренінгу)	20–25 хв	Здобувачі індивідуально або в парах отримують картки з описом надзвичайних ситуацій (пожежа в корпусі, повітряна тривога під час заняття, виявлення підозрілого предмета). Їхнє завдання —

		вибудувати чіткий і безпечний алгоритм дій: що зробити спочатку, що категорично не робити, як діяти щодо інших людей.
Обговорення і коригування	7–8 хв	Алгоритми обговорюються в загальному колі. Викладач м'яко коригує помилки, звертає увагу на критично важливі моменти (послідовність дій, безпека інших, виконання сигналів оповіщення).
Підсумок і рефлексія	5 хв	Кожен здобувач формулює для себе одне правило або дію, яку він тепер точно виконуватиме в разі надзвичайної ситуації. Викладач підкреслює значення підготовленості.

Тренінгове завдання 3

Пожежна та електрична безпека: типові помилки і правильні дії

Мета: сформувати у здобувачів уміння розпізнавати небезпечні дії в пожежонебезпечних та електронебезпечних ситуаціях і відпрацьовувати правильні алгоритми безпечної поведінки.

Хід тренінгу

Етап тренінгу	Час	Зміст діяльності
Вступ, налаштування	5 хв	Викладач пропонує просте запитання: «Які дії з електроприладами або під час пожежі здаються звичними, але можуть бути небезпечними?» Кілька відповідей допомагають налаштувати групу на практичну роботу.
Актуалізація повсякденного досвіду	5 хв	Здобувачі згадують ситуації з власного життя або навчання (перевантажені розетки, подовжувачі, заблоковані евакуаційні виходи). Викладач підкреслює, що саме такі дрібниці часто призводять до серйозних наслідків.
Практична робота (ядро тренінгу)	20–25 хв	Здобувачі працюють у парах. Вони отримують короткі описи ситуацій, пов'язаних із пожежною або електричною небезпекою (зادимлення, іскріння розетки, ураження струмом). Завдання полягає у визначенні неправильних дій та відпрацюванні правильного алгоритму реагування.
Аналіз і коригування	7–8 хв	Після виконання вправ здобувачі озвучують свої рішення. Викладач звертає увагу на типові помилки, пояснює їх небезпеку та допомагає сформувати коректний алгоритм дій.
Підсумок і рефлексія	5 хв	Кожен здобувач формулює правило безпечної поведінки, якого він буде дотримуватися під час користування електроприладами або у разі пожежі.

Тренінгове завдання 4

Професійна відповідальність педагога за безпеку учасників освітнього процесу

Мета: сформувати у здобувачів усвідомлення професійної відповідальності педагога за створення безпечних умов освітнього процесу та готовність приймати виважені рішення у ситуаціях ризику.

Хід тренінгу

Етап тренінгу	Час	Зміст діяльності
Вступ, налаштування	5 хв	Викладач пропонує просте питання: «Де, на вашу думку, закінчується особиста відповідальність студента і починається відповідальність педагога?» Кілька коротких відповідей допомагають окреслити різні позиції.
Актуалізація реальних ситуацій	5 хв	Здобувачі пригадують випадки з навчання або практики, коли педагог мав реагувати на небезпечну ситуацію (порушення правил, ігнорування інструкцій, ризик травмування). Викладач підкреслює, що в реальному житті рішення потрібно приймати швидко.
Практична робота (ядро тренінгу)	20–25 хв	Здобувачі працюють у малих групах. Кожна група отримує кейс із описом ситуації ризику в освітньому процесі (травмування, небезпечна поведінка, технічна несправність). Завдання — оцінити дії педагога, визначити зону його відповідальності та запропонувати

		безпечний варіант дій.
Обговорення і коригування	7–8 хв	Групи по черзі озвучують свої висновки. Викладач допомагає відокремити професійну відповідальність від формального «перекладання провини», звертає увагу на нормативні та етичні межі дій педагога.
Підсумок і рефлексія	5 хв	Кожен здобувач завершує фразу: «Як майбутній педагог, у питаннях безпеки я відповідаю за...». Відбувається узагальнення ключових позицій.

8. Методи навчання

В освітньому процесі застосовуються: лекції; практичні заняття; індивідуальні заняття; інтерактивні методи дискусійного обговорення проблемних запитань, моделювання процесів і явищ; відпрацювання алгоритмів дій; аналіз кейсів; самостійне виконання практичних завдань; виконання завдань з тренінгу.

9. Політика щодо оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів і перекладання.** Для виконання усіх видів завдань здобувачами вищої освіти і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перекладання модулів проводиться в установленому порядку.

- **Політика щодо академічної доброчесності.** Списування під час проведення контрольних заходів заборонені. Під час контрольного заходу здобувач вищої освіти може користуватися лише дозволеними допоміжними матеріалами або засобами, йому забороняється в будь-якій формі обмінюватися інформацією з іншими здобувачами вищої освіти, використовувати, розповсюджувати, збирати варіанти контрольних завдань.

- **Політика щодо відвідування.** Відвідування занять є обов'язковим, пропуски практичних занять відпрацьовуються. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в дистанційній формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

10. Політика щодо визнання результатів навчання

Відповідно до «Положення про визнання в Західноукраїнському національному університеті результатів попереднього навчання»

(https://www.wunu.edu.ua/pdf/pologenya/Polozhennya_ruzult_poper_navch.pdf)

здобувачам вищої освіти може бути зараховано результати навчання (неформальної/інформальної освіти, академічної мобільності тощо) на підставі підтвердних документів (сертифікати, довідки, документи про підвищення кваліфікації тощо). Рішення про зарахування здобувачу результатів (певного освітнього компонента в цілому, або ж окремого виду навчальної роботи за таким освітнім компонентом) приймається уповноваженою Комісією з визнання результатів навчання за процедурою, визначеною вищезазначеним положенням.

11. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

В процесі вивчення дисципліни «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці» використовують наступні методи оцінювання навчальної роботи здобувачів за 100-бальною шкалою:

- поточне опитування;
- оцінювання участі в дискусійному обговоренні проблемних запитань;
- тестовий контроль;
- оцінювання виконання практичних завдань;
- оцінювання виконання модульного контролю;
- оцінювання виконання тренінгу;
- оцінювання самостійної роботи студентів.

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4
20%	20%	20%	20%	5%	15%
Поточне оцінювання*	Модульний контроль	Поточне оцінювання	Модульний контроль	Тренінг	Самостійна робота
Середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час опитування на практичних заняттях з тем 1-9	50 балів тестові завдання, по 25 балів на письмову відповідь на 2 питання	Середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час опитування на практичних заняттях з тем 10-15	50 балів тестові завдання, по 25 балів на письмову відповідь на 2 питання	Оцінка за виконані усі тренінгові завдання (по 25 балів за кожне)	Оцінка за виконані 10 практичних завдань (по 10 балів за кожне завдання, всього 100 балів)

**Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок отриманих під час занять (кожен здобувач має бути оцінений кожного практичного заняття). Пропуски практичних занять обов'язково відпрацьовуються в години консультацій, в іншому випадку вони вважаються оцінкою «0» та враховуються при визначенні середнього арифметичного.*

***Оцінювання теоретичних питань модульного контролю відбувається відповідно до таблиці критеріїв оцінювання усної або письмової відповіді.*

Оцінювання поточного опитування під час практичного заняття відбувається в обсязі 100 балів. Відповіді на питання для обговорення – 25 балів; участь у дискусійному обговоренні проблемних запитань – 25 балів; виконання одного кожного практичного завдання – 25 балів. Таким чином під час практичного заняття збалансовано оцінюються освітні результати здобувача у різних видах і формах навчальної діяльності. Оцінка за питання для обговорення та участь у дискусійному обговоренні проблемних запитань виставляється відповідно до таблиці критеріїв оцінювання усної відповіді; за виконання практичного завдання – таблиці критеріїв оцінювання виконання практичного завдання.

Таблиця критеріїв оцінювання усної відповіді

Бали / Критерій	0 балів	1 бал	2 бали	3 бали	4 бали	5 балів
1. Повнота відповіді (усна/письмова)	Відсутня відповідь або повністю не за темою	Дуже коротка, уривчаста, не розкриває питання	Лише часткове розкриття теми, значні пропуски	Тема загалом розкрита, однак бракує важливих аспектів	Відповідь майже повна, охоплено основні аспекти	Повна, вичерпна відповідь із висвітленням усіх аспектів
2. Точність і правильність викладу (усного/письмового)	Повністю неправильна відповідь	Переважають грубі помилки	Значні неточності та спотворення понять	Загалом правильно, але є деякі неточності	Майже без помилок, є поодинокі неточності	Абсолютна правильність, наукова точність
3. Глибина розуміння	Не виявляє розуміння	Поверхневе розуміння	Обмежене пояснення, без глибини	Часткове пояснення причинно-наслідкових зв'язків	Достатнє розуміння, пояснення із прикладами	Глибоке розуміння, узагальнення, системне пояснення
4. Аргументованість відповіді (усної/письмової)	Відсутні аргументи	Аргументів мало, вони непереконливі	Аргументів достатньо, але без підтвердження	Аргументи є, але не завжди переконливі	Аргументована відповідь із прикладами	Сильна аргументація з прикладами, доказами, посиланнями
5. Застосування теорії на практиці (усне/письмове обґрунтування)	Відсутнє	Немає прикладів, лише абстрактні твердження	Наведено приклади, але недоречні	Доречні приклади, але неповні	Практичні приклади доречні та різноманітні	Теорія застосована вдало, наведено яскраві й різноманітні приклади

Таблиця критеріїв оцінювання виконання практичного завдання

Критерій оцінювання	0 балів	1 бал	2 бали	3 бали	4 бали	5 балів
Розуміння завдання та правильність його виконання	Завдання не зрозуміле, виконано неправильно	Розуміння фрагментарне, допущено суттєві помилки	Загальне розуміння, помилки впливають на результат	Завдання виконано правильно з окремими неточностями	Завдання виконано правильно, незначні зауваження	Завдання виконано повністю правильно та усвідомлено
Логічність, послідовність і обґрунтованість	Відсутня логіка виконання	Логіка порушена, рішення необґрунтовані	Логіка частково простежується	Рішення загалом логічні	Чітка логіка й послідовність	Рішення логічні, послідовні та аргументовані

<i>рішень</i>						
<i>Практична доцільність і реалістичність запропонованих дій</i>	Запропоновані дії нереалістичні	Дії малореалістичні для умов ЗВО	Частково реалістичні	Реалістичні, але потребують доопрацювання	Реалістичні та придатні до застосування	Реалістичні, прості й ефективні для реальних умов
<i>Дотримання вимог безпеки та нормативних засад</i>	Вимоги безпеки ігноруються	Вимоги враховано формально	Часткове дотримання вимог	Загалом дотримано вимог безпеки	Повне дотримання вимог	Повне дотримання + усвідомлена культура безпеки
<i>Самостійність виконання та організація роботи</i>	Робота не виконана або повністю залежна від інших	Мінімальна самостійність	Часткова самостійність	Достатня самостійність	Високий рівень самостійності	Повна самостійність, ініціативність, відповідальність

Оцінка за виконання завдання тренінгу – 25 балів за одне завдання (як результат 100 балів по 25 за кожне з 4-х). Здобувач вищої освіти виконує відведене завдання під час тренінгових занять в аудиторії. Оцінювання виконання завдань тренінгу відбувається відповідно до таблиці критеріїв оцінювання виконання тренінгового завдання.

Таблиця критеріїв оцінювання виконання тренінгового завдання

Критерій оцінювання	1 бал	2 бали	3 бали	4 бали	5 балів
<i>Розуміння ситуації та умов завдання</i>	Частково зрозумів ситуацію, є суттєві неточності	Загальне розуміння, але окремі умови проігноровано	Правильно зрозумів ситуацію, незначні неточності	Повністю зрозумів умови, коректно їх врахував	Глибоко зрозумів ситуацію, врахував усі деталі та контекст
<i>Логічність і послідовність запропонованих дій</i>	Дії хаотичні, без чіткої послідовності	Послідовність частково порушена	Загалом логічна послідовність дій	Чітка, продумана послідовність дій	Послідовність безпечна, обґрунтована й професійно виражена
<i>Відповідність дій вимогам безпеки</i>	Запропоновані дії містять небезпечні помилки	Частково відповідають вимогам безпеки	Загалом відповідають вимогам безпеки	Повністю відповідають вимогам безпеки	Повністю відповідають вимогам і демонструють культуру безпеки
<i>Практична доцільність рішень</i>	Запропоновані дії нереалістичні для ЗВО	Частково реалістичні, потребують суттєвих доопрацювань	Реалістичні, але не повністю продумані	Реалістичні й придатні до застосування	Реалістичні, прості та ефективні для реальних умов ЗВО
<i>Активність і залученість у тренінг</i>	Пасивна участь	Обмежена участь у виконанні завдання	Стабільна участь у роботі	Активна участь, ініціативність	Висока активність, конструктивна взаємодія з іншими

Оцінювання виконання завдань самостійної роботи здійснюється відповідно до таблиці, критеріїв оцінювання завдань самостійної роботи (максимум – 10 балів за одне завдання; як результат – 100 балів за усі виконані завдання).

Таблиця критеріїв оцінювання завдань самостійної роботи

Критерій оцінювання	0 балів	1 бал	2 бали
<i>Відповідність змісту завдання темі та вимогам</i>	Завдання не відповідає темі або вимогам, зміст розкрито неправильно	Завдання загалом відповідає темі, але розкрито частково або поверхово	Завдання повністю відповідає темі та вимогам, зміст розкрито коректно
<i>Глибина аналізу та обґрунтованість висновків</i>	Аналіз відсутній або формальний, висновки не обґрунтовані	Аналіз наявний, але недостатньо послідовний або аргументований	Проведено логічний аналіз, висновки чіткі та обґрунтовані
<i>Практична спрямованість і застосування знань</i>	Відсутній зв'язок із практикою професійної діяльності	Частково простежується практична спрямованість	Чітко продемонстровано застосування знань у професійній діяльності
<i>Самостійність</i>	Робота неструктурована	Загалом самостійна, але	Самостійна, логічно

виконання та логічність структури	або має ознаки копіювання	порушена логіка або структура викладу	структурована та послідовна
Якість оформлення та дотримання вимог портфоліо	Недотримано вимог до оформлення, численні помилки	Оформлення загалом коректне, є незначні недоліки	Повністю дотримано вимог, акуратне та читабельне оформлення

Шкала оцінювання:

За шкалою Університету	За національною шкалою	За шкалою ЄКТС
90–100	“Відмінно”	A (відмінно)
85–89	“Добре”	B (дуже добре)
75–84		(добре)
65–74	“Задовільно”	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	“Незадовільно”	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
01–34		F (незадовільно з обов’язковим повторним курсом)

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№ п/п	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійний проектор і проєкційний екран / телевізор	1-15
2.	Програмне забезпечення базових інформаційних технологій (Google Chrome/Firefox/інше)	1-15
3.	Наявність доступу до мережі «Інтернет»	1-15
4.	Персональні комп’ютери / ноутбуки	1-15
5.	Програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять в онлайн- режимі (за необхідності)	1-15
6.	Навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	1-15
7.	Інструменти Microsoft Office (Word, Power Point тощо)	1-15
8.	Ліцензійне програмне забезпечення (OC Windows)	1-15
9.	Фліпчарт	1-15

Рекомендовані джерела інформації

- Атаманчук П. С., Мендерецький В. В., Панчук О. П., Чорна О. Г. Основи охорони праці: навчальний посібник. Київ : ЦУЛ, 2011. 224 с.
- Безпека життєдіяльності : навч. посібник; за ред. Є. П. Желібо. 6-е вид. Київ: Каравела, 2011. 344 с.
- Воробйов О. О. Надзвичайні ситуації воєнного часу та їх вплив на життєдіяльність людей : методичні рекомендації до практичних занять / уклад. О. О. Воробйов. Чернівці : ЧНУ, 2009. 20 с.
- Гандзюк М. П., Желібо Є. П., Халімовський М. О. Основи охорони праці : підручник. 5-е вид.; за ред. М. П. Гандзюка. Київ: Каравелла, 2010. 384 с.
- Грибан В. Г., Казначеев Д. Г., Бойко О. І. Безпека життєдіяльності та охорона праці у схемах: навчальний посібник / за заг. ред. В. Г. Грибана. Дніпро : Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2019. 208 с.
- Грибан В. Г., Фоменко А. Є., Казначеев Д. Г. Безпека життєдіяльності та охорона праці: підручник. Дніпро: ДДУВС, 2022. 388 с.
- Грибан В. Г., Фоменко А. Є., Казначеев Д. Г. Охорона праці та особиста безпека працівників у сфері правоохоронної діяльності України: підручник. Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2018. 360 с.
- Державна служба з надзвичайних ситуацій. URL: <http://dsns.gov.ua/ua/Nebezpeki-tehnogennogo-harakteru.html>.
- Кодекс законів про працю України (редакція від 25.09.2019). URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.

10. Кодекс Цивільного захисту України із змінами. *Відомості Верховної Ради України*, 2015, № 14, ст. 96.
11. Козяр М. М., Бедрій Я. І., Станіславчук О. В. Основи охорони праці, безпеки життєдіяльності та цивільного захисту населення : навчальний посібник. Київ : Кондор, 2011. 458 с.
12. Конвенція про заборону розробки, виробництва, накопичення, застосування хімічної зброї та про її знищення від 13.01.2018. URL : http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_182.
13. Конституція України : прийнята на V сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
14. Криволапчук В. О., Тодуров І. М., Бондарчук М. Т. та ін. Особиста безпека: навчально-практичний посібник / за заг. ред. М. Г. Вербенського. Київ: ВПЦ МВС України, 2006. 169 с.
15. Надзвичайні ситуації та цивільний захист населення: навч. посібник; за ред. С. П. Сонько. Львів: «Магнолія 2006» 2006, 232 с.
16. Про використання Методичних матеріалів щодо організації навчання і перевірки знань, проведення інструктажів з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності : лист МОН України від 16.06.2014 № 1/9-319. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-319729-14#Text>.
17. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення : Закон України від 24.02.1994. *Відомості Верховної Ради України*, 1994, № 27, ст. 218.
18. Про затвердження державних санітарних правил «Основні санітарні правила забезпечення радіаційної безпеки України»: наказ МОЗ України від 02.02.2005 № 54. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0552-05>.
19. Про затвердження Інструкції про порядок взаємодії територіальних органів поліції та міжрегіональних територіальних органів. Національної поліції України під час реагування на надзвичайні ситуації, у випадку введення правового режиму воєнного чи надзвичайного стану: наказ МВС України від 31.10.2016. № 1129. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/RE29953>.
20. Про затвердження Положення про Державну службу України з питань праці: постанова Кабінету Міністрів України від 11.02.2015 № 96. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/96-2015-%D0%BF#Text>.
21. Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту: постанова Кабінету Міністрів України від 09.01.2014. № 11. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/11-2014-%D0%BF#Text>.
22. Про затвердження Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці в закладах, установах, організаціях, підприємствах, підпорядкованих Міністерству освіти і науки України : наказ МОН України від 18.04.2006 № 304. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0806-06#Text>.
23. Про затвердження Типового плану запровадження та забезпечення заходів правового режиму воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях : постанова Кабінету Міністрів України від 22.07.2015. № 544. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/544-2015-%D0%BF#Text>.
24. Про затвердження Типового положення про регіональну та місцеву комісію з питань техногенно-екологічної безпеки і надзвичайних ситуацій: постанова Кабінету Міністрів України від 17.06.2015 № 409. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/409-2015-%D0%BF#Text>.
25. Про захист людини від впливу іонізуючих випромінювань: Закон України від 14.01.1998. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. № 22. Ст. 115.
26. Про Національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018. *Відомості Верховної*

Ради України, 2018, № 31, ст. 241.

27. Про охорону праці : Закон України від 14.10.1992. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 49. Ст. 668.
28. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12.05.2015. *Відомості Верховної Ради України*, 2015, № 28, ст. 250.
29. Про правовий режим надзвичайного стану: Закон України від 16.03.2000. *Відомості Верховної Ради України*, 2000, № 23, ст. 176.
30. Рада національної безпеки і оборони України. URL: <http://www.rainbow.gov.ua>.
31. Скобло Ю., Цапко В., Мазоренко Д., Тіщенко Л. Безпека життєдіяльності : навчальний посібник / за ред. В. Г. Цапка. 4-те вид., перероб. і доп. Київ: Знання, 2006. 397 с.
32. Собакарь А. О., Казначеев Д. Г., Поливанюк В. Д., Бойко О. І. Цивільний захист у схемах: навчальний посібник. Дніпро : Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2018. 144 с.
33. Сокурєнко В. В., Бандурка О. М., Бортник С. М. та ін. Безпека життєдіяльності та охорона праці : підручник / за заг. ред. В. В. Сокурєнка. Харківський національний університет внутрішніх справ. Харків: ХНУВС, 2021. 308 с.
34. Ярошевська В. М. Безпека життєдіяльності: підруч. Київ: ВД «Професіонал», 2004. 559 с.